

DOPEN EN LATEN DOPEN
de bijbelse opdracht in de praktijk

Inhoud

Woord van dank 9

Deel 1 – De betekenis van de doop 11

1. De opdracht 13
2. Het voorbeeld van Jezus 22
3. De voorwaarde 30
4. De belijdenis en de Naam 45
5. De Joodse achtergrond 56
6. De diepere betekenis 71
7. Waterdoop en Geestesdoop 84
8. Doop en gemeente 99

Deel 2 – Tradities en de bijbelse opdracht 109

9. De kinderdoop 111
10. De kinderezegening 124
11. Vormen van antwoord geven 130
12. De volwassendoop als bevestigingsdoop 139
13. Wat aarzel je nog? 152

Deel 3 – Dopen in de kerk 167

14. Ontwikkelingen 169

15. Naar een bijbelse dooppraktijk 176

Woord achteraf 182

Noten 187

Deel 1

De betekenis van de doop

Jezus zei tegen zijn discipelen:

*“Gaat heen in de gehele wereld,
verkondigt het evangelie aan de ganse schepping.
Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden...”*

(Marcus 16:15-16)

De opdracht

De vervolger is tot bekering gekomen! Hij schijnt onderweg naar Damascus een ontmoeting met de levende Here te hebben gehad. Ze zeggen dat hij blind is. Dat hij op een adres aan de Rechte Straat zit.

Het nieuws gaat als een lopend vuurtje door de gemeente van Damascus. Saulus een volgeling van Jezus? Wie had dat gedacht!

De reacties zijn verdeeld. Als het waar is, dan is het een groot wonder van God, dat zeker. Maar veel discipelen hebben een houding van: eerst zien en dan geloven. "Uitkijken met die man," zeggen sommigen zelfs.

Saulus heeft een angstaanjagende reputatie opgebouwd. Elke volgeling van Jezus die hij te pakken kon krijgen, sloeg hij in de boeien en sleepte hij voor het godsdienstige gerecht. Hij blies dreiging en moord, vervolgde de gemeenten ten dode toe.

Nu is hij zelf tot geloof in de Messias gekomen..., zeggen ze.

Of is het een doortrapte truc om goedgegelovige mannen

en vrouwen te misleiden, alleen maar om nog meer namen en adressen los te peuteren en door te geven aan zijn handlangers?

Een van de gelovigen in Damascus, Ananias, krijgt een visioen. De Here laat hem zien dat die bekering van Saulus echt is en dat hij, Ananias, naar deze ex-vervolger moet toegaan. De Here wilde hem van zijn blindheid genezen en hem inzetten voor de verkondiging van het evangelie. Dat moest Ananias hem gaan vertellen.

Hij gaat, maar wel met knikkende knieën. Je zult maar zo'n opdracht krijgen. Of je even op bezoek wilt gaan bij je grootste vijand...

Stel dat het niet waar is, dat je je dat visioen maar hebt ingebeeld, dat de wens de vader van de gedachte was, dat je gewoon gedroomd hebt? Dat je straks op de stoep staat bij iemand die helemaal niet bekeerd is? Dan ben je met open ogen in de val gelopen; dan is het te laat en zijn je dagen geteld.

Toch gaat Ananias. Hij weet niet dat de Here ook aan Saulus is verschenen, terwijl hij in zijn kamertje aan de Rechte Straat in gebed was. "Straks krijg je bezoek van een zekere Ananias," zei de Here tegen Saulus.

Ananias weet niet dat zijn komst van hogerhand al is aangekondigd. Hij gaat uit gehoorzaamheid. Misschien wel met lood in de schoenen, wie weet.

Hij klopt aan.

Wanneer Saulus de deur opendoet en de man op de stoep zich voorstelt als een volgeling van Jezus, moet hij onder de indruk zijn gekomen van de moed van deze Ananias. De Here mag hem dan gestuurd hebben, hij is en blijft een mens. Normaal gesproken zou niemand het wagen bij hem aan te kloppen met de mededeling: Ik

hoor ook bij die Jezus. Ze zouden wel uitkijken. Saulus kende z'n eigen reputatie.

Wat een moed van Ananias!

Hij mag binnenkomen. Er ontspint zich een heel gesprek over wat er onderweg naar Damascus is gebeurd. Sindsdien is Saulus blind. Volkomen uit het veld geslagen. Tot in het diepst van zijn ziel overtuigd van zonde. Al drie dagen heeft hij geen hap door z'n keel kunnen krijgen. De hele film van z'n leven gaat aan hem voorbij. "Dat ik al die jaren zo blind kon zijn!"

Op een zeker moment vraagt Ananias of hij met Saulus bidden mag om de vervulling met de Heilige Geest. En om genezing van zijn blindheid. Dat is goed.

De twee mannen knielen neer.

In dat heilige moment doet Ananias een gebed en legt Saulus de handen op. De Heilige Geest overstroomt het hart van Saulus en vaagt alle duisternis uit z'n leven.

Het licht dat hem drie dagen geleden verblindde, raakt hem nu lieflijk aan en hij kan weer zien!

Ananias weet nu zeker dat de bekering van Saulus echt is, maar Saulus moet dat zelf duidelijk maken, aan iedereen die het wil weten. Hij moet laten zien dat hij inderdaad de keuze voor Jezus heeft gedaan. Van hem wordt nu een publiek getuigenis gevraagd, een daad van gehoorzaamheid.

En nu, wat aarzel je nog? Sta op, laat je dopen en je zonden afwassen, onder aanroeping van zijn Naam (Hand. 22:16).

"De doop," zegt Arthur Katz, "is veel meer dan een godsdienstig ritueel. Het is de ultieme daad van afschei-

ding en toewijding. In de doop worden we geroepen ons onvoorwaardelijk toe te wijden aan Jezus Messias, de levende Heer.”¹

Laat je dopen.

In dit boek val ik met de deur in huis.

Net als Ananias bij Saulus.

Net als Petrus op de eerste pinksterdag, toen hij de mensen in Jeruzalem toesprak en zei: “Bekeert u en een ieder van u late zich dopen” (Hand. 2:38).

De zendingsopdracht

Overal waar het evangelie werd gebracht, over de hele wereld, klonk deze oproep, en hij klinkt nog steeds: “Laat je dopen.”

Van wie moet dat? Van Petrus? Van de kerk?

Nee, op veel hoger gezag. Deze oproep is gebaseerd op de zendingsopdracht die Jezus meegaf aan zijn discipelen, voordat Hij naar de hemel opvoer.

Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld (Mat. 28:19-20).

Er staan in het Nieuwe Verbond² vier levensbeschrijvingen van Jezus, vier “evangelien”. Aan het slot van elk evangelie staat de zendingsopdracht, maar dan wel in verschillende bewoordingen weergegeven. Niet omdat

de ene evangelist het beter had begrepen dan de andere, maar als aanvulling. Jezus heeft er tussen zijn opstanding en zijn hemelvaart immers veel over gesproken. In verschillende bewoordingen. De ene keer met dit accent, de andere keer met dat accent.

Samen geven de vier evangelisten een volledig beeld. De weergave van Matteüs heb ik net aangehaald. Marcus gebruikt ongeveer dezelfde woorden:

Gaat heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping. Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden (16:16).

De opdracht is duidelijk. Iedereen die een discipel van Jezus wil zijn, iedereen die in Hem gelooft, moet zich laten dopen.

Jezus draagt zijn opdracht over aan de discipelen

In het evangelie van Johannes wordt de zendingsoopdracht wat anders weergegeven:

Gelijk de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook u (20:21).

Kort maar krachtig. Wij worden de wereld ingezonden, precies zoals Jezus zelf gezonden werd. In deze luttele woorden ligt heel veel opgesloten. Alles eigenlijk.

Hoe begon Jezus zijn taak in de wereld? Door naar de Jordaan te gaan en Zich te laten dopen door Johannes de Doper. Direct daarop kwam de Heilige Geest op Hem en kon Hij beginnen met zijn openbare optreden. “Kijk,

mensen,” riep Johannes de Doper, “deze man is de Zoon van God, het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt” (1:29-36).

Hoe begint onze taak in de wereld? Op dezelfde manier. Door ons net als Jezus te laten dopen.

Na zijn doop vertrok Jezus. Een paar discipelen van Johannes sloten zich bij Hem aan. Er kwamen er nog meer bij. Kort daarna ging Jezus opnieuw naar de Jordaan, samen met zijn discipelen. “En Hij vertoefde daar met hen en doopte” (3:22). Wie doopte Hij? De twaalf discipelen natuurlijk, de kring die zich om Hem verzameld had en waarmee Hij nu naar de Jordaan was gekomen.

Doopte Hij ze alle twaalf, of alleen diegenen die nog niet door Johannes waren gedoopt? Dat kunnen we niet meer nagaan. Dat is ook niet belangrijk. Jezus zorgde er in ieder geval voor dat zijn discipelen werden gedoopt. Net als Hij.

Het bleef niet bij deze eerste twaalf; er kwamen nog veel meer discipelen bij. Het werd een hele beweging en dit ging als een lopend vuurtje door Judea. “Moet je kijken,” zeiden de schriftgeleerden tegen Johannes, “die man die met jou aan de overzijde van de Jordaan was en van wie je getuigd hebt, zie, Hij doopt zelf en allen gaan tot Hem” (3:26).

We lezen zelfs dat “Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes – ofschoon Jezus niet zelf doopte, maar zijn discipelen” (4:1-2).

Wie doopte er nu? Jezus of de discipelen? Het lijkt wat verwarrend.³ Maar dat is niet zo. Lees maar.

“Jezus doopte”. Hij had de eerste twaalf discipelen gedoopt en vond dat nu ook al die nieuwe discipelen moesten worden gedoopt. Eerst deed Hij het zelf, maar

gaandeweg gaf Hij deze taak over aan de twaalf discipelen. Het moet een geleidelijke overgang zijn geweest. Eerst had de Vader Hem gezonden om te dopen, daarna zond Jezus zijn discipelen om hetzelfde te doen.

“De discipelen doopten.” Dat deden ze niet op eigen houtje, niet op eigen gezag. De mensen ontvingen niet de doop van Petrus, of van Andreas, of wie dan ook, maar de “doop van Jezus”, bediend door zijn discipelen. Vandaar dat er staat: “Jezus doopte... maar Jezus doopte niet zelf.”

Jezus betrok de discipelen bij zijn werk en droeg het gaandeweg aan hen over. “Gelijk de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook jullie.”

Het tiental van Handelingen

Tenslotte komen we bij Lucas. Hij omschrijft de zendingsopdracht zó:

Aldus staat er geschreven, dat de Messias moest lijden en ten derden dage opstaan uit de doden, en dat in zijn Naam moest gepredikt worden bekering tot vergeving der zonden, aan alle volken, te beginnen bij Jeruzalem. Gij zijt getuigen van deze dingen (24:46-47).

Hier komt de doopopdracht niet voor. Maar Lucas heeft naast zijn evangelie ook nog het boek Handelingen geschreven, als een direct vervolg. Handelingen gaat verder waar het evangelie is gebleven.

Handelingen begint met een terugblik op de hemelvaart en de zendingsopdracht.